

ЦИГЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

РАСПИС

свијема школским надзорницима

Да би се нови школски закон о народнијем школама одмах од дана ступања у живот почео најтачније изводити, како би се у нашем народном школовању стални и бољи резултати постигали, ово је Министарство прописало потребне повремене наредбе.

Из даље употребе овога закона увидјело се да су потребна и још нека наређења и објашњења, јер многи чиниоци који приводе нови закон у живот нијесу га у свему правилно примјенивали, нити га пак потпуно разумјели. Услед овога сада Вам и упућујем ова наређења и објашњења, а Ви се постарајте да сви заинтересовани што боље упознају своје дужности спрам школе и да законске одредбе тачно и на вријеме врше.

Овога пута наређујем Вам и дајем ова објашњења:

1.) По чл. 62. закона о народ. школама председник оне општине у којој је школа (главни кмет) председник је и школског одбора. На ово законско наређење обратите потпуну пажњу, јер било је покушаја да се изабере за председника школског одбора и оно лице којему то право по закону не припада. Прави узрок овојможежда је и непознат остао, те се постарајте да га нађете; а школски одбори нек се образују по законском одредбама, гдје то до сада није извршено.

2.) Свештеник у чијој је парохији школа по чл. 62. закона о народ. школама члан је школског одбора. Но, пошто у неким школским општинама има више свештеника једне и разних вјероисповијести, питање је ово Министарство који ће од мјеснијех пароха ући у школски одбор. Поводом овога наређујемо да од свештеника једне вјероисповијести, гдје их има више у једној школској општини, уђе у школски одбор онај који има највише година службовања, а од свештеника разних вјероисповијести онај чије вјероисповијести има највише дјецe у школи.

3.) Чл. 77. закона о народ. школама, који се односи на плате учитеља и учитељица који су сталност добили по закону о платама наставника средњих и основних школа од 1897. год., многи наши учитељи и учитељице неправилно тумаче, кажу: да су овим чланом учитељи и учитељице подијељени на три класе, што не постоји, јер сви учитељи и учитељице којима припада сталност по 34. и 77. члану новог закона једне су — прве класе, ако може и бити говора о класама по овом закону; а привремени, по 35. и 78. члану, могли би се назвати у овом случају учитељи и учитељице друге класе, и заступници учитељски, по чл. 36. учитељи и учитељице треће класе.

По овоме не постоји да су ни једном учитељу или учитељици новијем законом одузета раније стечена права, јер сваки учитељ и учитељица добио је сталност и по овоме закону, који је имао и по предходном, а такође и плату, која не само да није смањена већ је напротив сваком учитељу и учитељици повећана.

4.) Сваки држављанин, према члану 8. новог закона, има привјенство на школовање своје дјецe у народнијем школама у оној школској општини у којој живи. Према овоме строго наредите да дјецa из једне школске општине не похађају школу друге школске општине, јер се тим сужавају туђа права и даје се повода многојередицама, које стварају нестварне потребе већ само интриге, лични ђефови и инати, а све је то разумије се на штету школе и школске младежи.

У случају пак да нека школа има само законски или мало већи број ђака може одбор те школе дозволити члановима друге школске општине, на приједлог њеног школског одбора, а по Вашем одобрењу, да шаљу дјецу у ту школу — ако им је њина школа много удаљена или је опасан пролазак за дјецу услед вода, сњегова, вјетрова, врлети и другијех несавладљивих непогода; али ипак остају

чланови оне школске општине, у којој живе са истијема правима и дужностима, као и они који шаљу дјецу у своју школу.

5.) Чл. 9. закона о народ. школама и Расписом овога Министарства од 19. априла ове године П. Бр. 961. одређено је колико дјецe и коју дјецу да школски одбор упише. За сада није могуће ограничити број ученика по овом члану у једној школи, јер у том случају остали би у неким школама само старији разреди, те за једну или неколико година у тим школама не би се дјецa уписивала у први разред. Да би и у оваквијем школама могла дјецa посјеђавати први разред, препоручујем Вам узнастојте да се у први разред према дотичном Распису упише толик број дјецe колико по приједлогу школског одбора Ви одобрите.

Препоручујем Вам да настанете да се ова моја наредба у свему на вријеме изврши, о чему ћете ми поднијети засебан извјештај одмах послје прве Ваше овогодишње ревизије школа.

П. Бр. 3490.

27. августа 1907 год.

на Цетињу.

Министар

Просвјете и црквенијех послова

Ј. С. Пламенац.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

Дворске и дипломатске вијести.

— Г. Пилгрим—Балтаци, њемачки министар при нашем Двору, повратио се с госпођом са одсуства и предузео је управу повјереног му посланства.

— Госп. Г. Фонтана, овд. грчки дипломатски агент, повратио се с кратког одсуства.

Записници сједница Нар. Скупштине

ЗАПИСНИК

од 5. марта 1907.

LXXX. редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине.

Почетак у 3 сата послје подне.

За министарским столом Министар

Председник, г. А. Радовић.

Председник отвара LXXX. сједницу.

Секретар Павићевић чита записник LXXIX сједнице, који је примљен без примједба.

Затим чита молбе и жалбе, и то:

Командира Ића Пламенаца из Црмнице; кап. Павла Илића с друштвом из Пелева Бријега; Милије Р. Баровића из Шарана; официра Новака Лековића с друштвом из села Крша.

Прелази се на прву тачку дневног реда. Извјестилац Сава Драговић чита извјештај одбора за трговински уговор између Књажевине Црне Горе и Краљевине Србије, по којему је одбор донио одлуку: да се овај уговор једногласно прими без дискутовања.

Министар Председник г. А. Радовић узео је ријеч и говори, да се Црна Гора налази у уговорном царинском стању још од 1881. год., но године 1903. отказали смо свима државама уговоре, па и Србији. Наводи предмете, које ми извозимо за Србију, као и плаћање трошарине на исте и вели, да Србија без икакве накнаде уступа царину на увоз од наше стране, а само се плаћа нешто трошарине. Напомиње, како нијесу дале прилике, да овај уговор досад изађе пред Скупштину у Србији, која је ствар тамо тек сад свршена, о чему је г. Пашић изјавио нашу владу. Истиче, да Србија нам чини услуге у велико, те предлаже, да се овај уговор усвоји без дебате, који је и примљен аklamацијом са усклицима: „Живјела наша браћа у Србији!“

Прелази се на другу тачку дневног реда.

Извјестилац М. Петровић чита извјештај одбора за молбе и жалбе, и то: прву категорију ненадлежно упућених, према којима се у смислу члана 103. тач. а) прелази на дневни ред.

По прочитању ове категорије пријавили су се, и то:

Вулетих за молбу Васе Ристове из Браке, објашњујући појединости молитељке и њено биједно стање, на основу чега предлаже, да Скупштина ријеши, да се ова молба упути влади на призрење за неку скромну помоћ и нешто мухачеримске земље у Зети.

Извјестилац наводи, како му је афера по овој молби, коју Вулетих истиче, позната и како му не би противно било задовољити молитељку, само у том случају не би био досљедан ни одбор ни Скупштина и што би било и сувише случајева за тражење помоћи, које не бисмо били у стању давати. Одлука одбора усвојена је и преко ове молбе прешло се на дневни ред.

Пилетић за молбу Богдана Лазовића, истиче његова јуначка дјела и пожртвовања за отаџбину, као и његово биједно стање, те тражи, да му се повећа инвалидска помоћ, по којој су молби узели учешћа г. г. М. Петровић, Гојнић и Н. Јовановић, по којој је усвојен предлог Н. Јовановића: да се ова молба одложи док се предлог за истога Лазовића изнесе пред Скупштину и молба и жалба ријеши.

Шобајић за молбу Кустудића односно спора с његовом браћом око имања, о чему објашњује податке с тражењем, да остану на снагу двије пресуде бившег В. Суда. По овој жалби узимају учешћа у објашњење г. г. М. Петровић и Ристо Поповић, послје којег је одлука одбора усвојена.

Љ. Бакић за молбу Јасне Ђ. Лабана, односно опрштаја дуга државног, који је њен покојни муж злоупотребио. Наводи, како је велики број чиновника чинио већи дио злоупотреба и задужили се држави, па им се тај дуг не потражује, па би — вели — требало према свакоме једнако учинити. Спасојевић напомиње, како постоји у Министарству финансија Одјелчење за наплату државних дугова за разне наплате још од године 1879. и тражи, да се све сличне молбе упути Књ. Влади, да их регулише и да се ријеши, да држава те дугове не потражује, јер их је имала кад прије тражити, а не сад, кад их има много застаралих и кад су многи од тих дужника умрли и иселили се. Скупштина је усвојила одлуку одбору.

Дожић за молбу Јова Ракочевића, односно неких војничких дјелова у планини колашинској, за које наводи, да је влада давала дјелове неким братствима, а Ракочевић остали без ње, за то тражи, да се ова молба упути Књ. Влади на увиђавност.

По овој молби повела се дужа дебата, у којој су узели учешћа г. г. Мујо Влаховић, Ристо Бошковић и Н. Јовановић, В. Церковић, Тошковић, М. Павићевић и Ђулафић, послје којег је Скупштина усвојила одлуку одбору.

Ристо Поповић тражи, да се жалба Змајевића, односно зулума турскијех власти, упути министарству спољнијех послова на старање, што је Скупштина усвојила.

За тим истиче жалбу Раша Караџића, односно кримчарске афере, напомињући, како је била образована комисија за ивиђање кримчарење, која је по овој ствари донијела рјешење по инструкцијама, а без права апелације, са чиме се огријешила о осјећаје човјечности, законског начела и правде, тражећи, да Скупштина донесе рјешење, да се ова жалба упути Министарству финансија на редован поступак.

По овој жалби узели су учешћа г. г. Шобајић, М. Петровић, Н. Јовановић и Љ. Бакић, послје чега је Скупштина усвојила одлуку одбору.

Даје се 10 минута одбора.

Послије одмора.

Председник наставља прекинуту сједницу.

В. Церковић изјављује, да ће жалбу Јагоша Шћепановића из Горње Бијеле, противу синова пок. серд. Блажа Радовића, узети за свој предлог.

Тошковић упозорава на поновну молбу Станоја Завишина Ивановића, односно неке земље, коју му држава дугује, објашњујући, како му је обећао блаженопочивши Велики Војвода Мирко Петровић 40

Претплата се прима поштом или лично упућујући, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.

Донесен се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

рала земље и како му је иста осим 13 рала издата, за које је г. Војв. Б. Петровић наредио Обл. Управи у Колашину, да му у дотичном комуни земљу даде, што је Обл. Управа учињела, а В. Суд преиначио ту одлуку, — за то тражи, да се молба Ивановића упути Књ. Влади и да му се 13 рала дужне земље издаду.

Ова жалба изазвала је дужу дебату, по којој су узели учешћа у објашњење г. г. Пилетић, М. Петровић, Ристо Поповић, Љ. Бакић, В. Церковић, С. Вулетих, Дожић и Павле Вујисић, послје којег је извјештај одбора по овој молби Скупштина усвојила.

Сава Драговић изјављује, да ће молбу Сава Чечовића узети за свој предлог, а Ристо Бошковић молбу Риста Јанкећића.

М. Влаховић тражи, да се молба ком. Бећа Влаховића сајузи предлогу његовом.

Остале молбе и жалбе прве категорије примљене су к знању и прешло се преко њих на дневни ред.

Извјестилац прелази на другу категорију молба и жалба, по којима се у смислу чл. 100. тач. 1. послоника очекује рјешење надлежних министара. За тим прелази на трећу категорију молба и жалба; и то: чита молбу учитељице, г-ђе Ђорђине Поповић из Подгорице, по којој је одбор донио одлуку: да јој се уважи у године државне службе сво вријеме, које је провела као учитељица у општинским школама само с тим, да дадне улог у пензион фонд, од кад то и остали учитељи улажу. По овој жалби узели су учешћа у објашњење, и то слажући се са одлуком одбором г. г. Вулетих, Ј. Пламенац и Др. Марушић; а противу одлуке одборске г. г. Пилетић, Љ. Бакић и Тошковић. Скупштина је усвојила одлуку одбору.

Извјестилац чита молбу Ђура Мандића, архивара мин. правде, односно накнаде, што је поред ове дужности вршио и дужност управитеља цетињске тамнице, по којој је одбор донио одлуку: да се молба препоручи влади на призрење, коју је одлуку Скупштина усвојила.

Извјестилац чита молбу Милисаву Дедовића, секретара министарства просвјете, по којој тражи, да му се уважи у године државне службе и вријеме, које је провео као учитељ у Србији, по којој је одбор донио одлуку: да се препоручи Књ. Влади, да му се уважи молба, али с прописаним улогом у пензион фонд. По овој молби узимају учешћа у објашњење г. г. Тошковић, Љ. Бакић и Вулетих, по којој је и извјестилац и Скупштина примила предлог Ј. Тошковића, да г. Дедовић даје улог од године 1903., када су и остали наши учитељи почели улагати у пензион фонд.

Сједница је закључена у 7 сати и 10 минута послје подне, а LXXXI. заказата за 6. о. мј. у 3 сата послје подне.

Председник Народне Скупштине, В. Шако Петровић.

Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

ЗАПИСНИК

од 6. марта 1907.

LXXXI. редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине

За министарским столом г. г. Радовић, Ивановић и повјереник владе, г. М. Ђурић.

Председник отвара сједницу у 3½ сата по подне и извјештава Скупштину, да ће се записник прошлог састанка прочитати на идућој сједници, пошто није могао бити примљен за ову.

Секретар Павићевић чита молбе и жалбе.

Поводом молбе неких Цетињана, односно огријева из манастирске шуме, коју је узео В. Ш. Петровић за свој предлог, узеше учешћа: Љ. Бакић, Вулетих, В. Ш. Петровић и Пилетић; а такође и председник министарства, који изјави, да ће се што прије указати сиротињи помоћ у дрвима. Скупштина је ову ствар примила као хитну.

Посланик С. Ђурашковић тражи, да се предлог Др. Марушића с друштвом, односно преноса пријестонице, огласи за хитан.

Секретар чита даље молбе и жалбе и молбу Журића за жито, узима за свој предлог В. Ш. Петровић и препоручује ју Скупштини, те је Скупштина прима као хитну ствар.

Секретар чита питање посланика Пилетића на министра унутрашњих дјела, односно монополске апотеке.

Прије прелаза на дневни ред, посланик Ј. Пламенац тражи, да се његова интерпелација на министра унутрашњих дјела, односно избора за пјешивачку капетанију, стави на идући дневни ред — што је Скупштина усвојила.

Спасојевић пита, шта је са законом о таксама — зашто се не износи на дневни ред, а Радоје Поповић му одговара, као изјавиоца, да још није готов.

Вулетих пита, шта је са његовим питањем, односно рада комисије за истраживање зеленешке трговине, те се не ставља на дневни ред, по чему је предсједништво изјавило, да ће се постарати да што прије то учини.

За овим се пријешло на дневни ред. 1. тач. — одговор Предсједника Министарства на интерпелацију посланика Шобајића, односно претријених штета трговца Симата Гарчевића приликом превоза робе преко Скадарског Језера.

Предсједник Мин. Радовић одговара: да се нијесу турске власти држале берлинског уговора, по којему је слободно превозити разноврсну робу Бојаном и Скадарским Језером; да је забрана на робу Гарчевића дигнута заузимањем Црногорске Владе, осим на једном пакету, у којем је био један револвер; да пада одговорност, за осталу робу, ако је што нестало, на друштво Англо — Монтенегрина, осим за револвер, који власти турске послаше у Цариград на преглед, одакле још није враћен; да Симату Гарчевићу треба дати накнаду за претријену штету, али се још није успјело да се та накнада добије од турских власти, на чему ће Влада и даље радити да се то постигне.

Шобајић се слаже с Предсједником Министарства, односно неправилног поступка турских власти. Наводи, да је Гарчевић претрпио моралну и материјалну штету овим поступком, и треба да га држава заштити и то му поправи. У главном је задовољан с одговором Предсједника Министарства.

2. тач. дневног реда: — одговор министра финансија и грађевина на интерпелацију серд. Сава Пламенца, односно уређења вароши Улциња.

Министар Радовић одговара: да је покушао већ нешто, како би се заштитило земљиште од поплаве, али није потпуно свршен план о томе а стараће се да све учини што се може по томе; да ће се старати о начину, на који би могли прелазити становници Улциња ка својим земљама, било помоћу мостова, било на који други начин; да ће послати инжењера, који ће погледати потоке, који уде здрављу становништва, те ће показати општини на који ће начин то избјећи; да ће радити на томе, да се гора за ђумур не утамањује; да се забрана за увозњу сира мора држати све дотле, док то љекари забрањују ради чувања од разних болести; да се Мухамеданци морају давати повластице само у оном, што се тиче њихове вјере, а у осталом не више него другим црногорским држављанима; да се наплата царине врши по закону, те докле се овај не замијени другим, мора и даље тако остати; да ће брзо доћи закон о општинама, те ће моћи бирати Улцињани по својој вољи општинску власт, а ако имају што против капетана и других власти, то нека се жале надлежним путем; да ће се побринути, да уреди пограничну стражу, те неће морати војници стражити; и да, што се тиче отварања радња у празничне дане, не могу више имати права Мухамеданци него остали грађани, све дотле, док се закон не измијени.

Серд. С. Пламенац осврће се на поједине тачке у интерпелацији и објашњује их, али се задовољава одговором министровим.

3. тач. — одговор мин. финансија на интерпелацију Серд. Сава Пламенца, односно његове пензије.

Министар Радовић објашњује питање о пензијама и помоћима. За списак пензионера и оних те су увршћени у списак који уживају помоћ, вели, да није добар, те је мишљења, да треба одредити једну комисију, која ће то питање пречистити. Серд. Сава има право на пензију, али колику, то не зна, а чини му се, да није могао имати право, по ондашњем закону, на пензију од 100 наполеона.

Серд. Сава Пламенац објашњује, колико је служио у државној служби и да има право на пензију. Чуди се откуда је увршћен у листа, која помоћ уживају.

В. Ш. Петровић тврди, да серд. Сава има 40 година службе, те му треба дати пензију а не помоћ.

Љ. Бакић предлаже, да се по овом послу сада не доноси коначна одлука, већ да се одложи, па да финансијски одбор ову ствар расмотри са свима сличним заједно, па да овај изнесе предлог на који се начин може све то правилно уредити.

Серд. Сава се објашњује с Бакићем.

Др. Марушић се слаже с Бакићем, да се та ствар остави за доцније. Наводи примјере како су и многе друге заслужне личности ушле у списак за помоћ, а није требало.

Сп. Пилетић није за предлог Бакића, већ то треба оставити министру да испита, па ће овај поднијети извјештај финансијском одбору.

Министар Радовић и серд. Сава поново говоре у прилог својих ранијих изјава.

В. Ђ. Церовић тврди, да серд. Сава има право на пензију.

С. Шобајић говори, да је ово питање требало на други начин расправљати, а не да се сада о овоме губи вријеме. И он је мишљења, да треба то оставити финансијском одбору, те да овај ствар уреди. Предлаже прост прелаз на дневни ред.

Вулетих се слаже с Пилетићем. Чини му се, да је министар неодређено одговорио на интерпелацију — пензије, вели, регулише министар финансија а не Скупштина и предлаже, да се серд. Сава обрати министру финансија.

Министар Радовић вели, да је погрешно мишљење Вулетиха, јер је серд. Сава тражио да се обрати надлежном министру Војном и тамо се разрачуна. Трбало је да се о правилности пензија стара Гл. Држ. Контрола, али то није предвиђено законом. Ово питање треба и Скупштина да поможе влади ријешити на тај начин, што ће изабрати из своје средње комисије, која ће то уредити.

Серд. Сава се објашњује са Шобајићем, а Вулетих с министром.

Вујисаћ напомиње закон о пензијама од 1894. г. прије којег је серд. Сава пензионисан, те мора да му је ово пензија, а не помоћ и да му је Господар дао ову пензију и треба му је оставити.

Дожић није видео из говора министрова, да ли је серд. Сава пензионер и ако је са коликом пензијом. Требао је одговор министров бити одређенији. Не треба ово питање оставити да се рјешава са оним осталим лицима, која су у списку за помоћ.

Даје се 10 минута одмора. Послије одмора.

Потпредсједник наставља прекинуту сједницу.

Ђуро Дрецул истиче сувише говора по интерпелацији серд. Сава Пламенца, коју као и његово потраживање за умјесно сматра, напомињући, да свакоме, ко часно заслужи, треба дати пензију, а гдје тога нема, свакоме је одузети, ако је прима.

С. Ђурашковић констатује неправилности додатка буџету, у којему су пензије и помоћи, на тражи да влада састави једну комисију из чиновника министарства финансија и правде, која ће испитати све пензије и помоћи и изнијети их у идућем сазиву Народној Скупштини.

Др. Марушић слаже се са Ђурашковићем, да се свакоме по закону и заслугама даде пензија. Противан је говорницима, који предлажу, да ову ствар извиди сам министар финансија.

Пилетић у прилог свога ранијег говора истиче начин пензионисања у Србији, из чијих закона копирамо наше. Такође тврди, да је прилог буџета нејасан, но да томе није виновник министар финансија, пошто му прошлост и начин из исте није познат. Мишљења је, да комисија, коју предлаже Ђурашковић, изнесе свој реферат Народној Скупштини прије, него што финансијски одбор поднесе буџет, како би Скупштина при претресу буџета имала у виду пензије и помоћи.

Мин. Радовић напомиње, како су се неправилности при пензионисању чиниле и од 1903. год. код самих правника, а камо ли да се нијесу чиниле прије двадесет и више година; а тако, да он није био надлежан, да ријешити те неправилности, које су по овоме рађене. Објашњује, како је у другим државама за пензије, помоћи и др. мјеродавна Државна Контрола, што у нашем досадашњем закону о уређењу исте није предвиђено, те би о томе могао рјешавати Држ. Савет, но ипак то рјешење не би било мјеродавно, пошто би исто послје претресала Народна Скупштина. Напомиње, како би комисија по овоме питању подуже затражала, те није могуће дотле чекати с буџетом.

Марко Вукотић слаже се са Министром Предсједником.

Вулетих се чуди Министру предсједнику, кад унапријед зна и вели за себе и своје другове, да су неправилно пензионисани. Предлаже своју мотивацију, по којој би серд. Сава Пламенац регулисао своју пензију.

Мин. Предсједник објашњује се са Вулетихем.

По овој интерпелацији примљена је мотивација серд. Сава Пламенца за прелаз на дневни ред, т. ј. да се и њему и другоме учини законито.

Прелази се даље на 4. тачку дневног реда.

Заступник мин. финансија и грађевина одговара на питање Јанка Ташковића, односно отварања рада у Морачи, и вели: да је буџетом предвиђена изјесна свота на пут Подгорице — Колашина — Андријевица, но с обзиром на сиромаш у Морачи и Васојевићима трудиће се, да се за исти пут одреди виша свота и почне рад у овом или у мјесецу априлу, и то, ако не могне на другим мјестима биће рада преко Вјетерника. У опште обећаје радове, на којима ће се оскудијевати без радника, али упозорава, да ће се радови ријешити при прегледу буџета, а тако и распоред најнужнијих.

Тошковић истиче мотиве свога питања, нарочито због тешких материјалних средстава услед немилог случаја на нашој источној граници и неродица, што детаљно објашњује. Упозорава, да народ из Мораче и Роваца због климатских прилика не би могао на другим бољешљивим мјестима радити, за то тражи радове у тим мјестима и то, да се одређена свота подијели сразмјерно на радове у дотичним мјестима, а не само на једном.

Министар Радовић објашњује намјере владине, као и њен споразум с турском легацијом, односно дозволе пазара жита на Мојковцу у корист дотичних племена. Односно сразмјерне подјеле одређене своте за радове на извјесним мјестима, као што Тошковић тражи, вели, не би ништа успјешније било, али обећаје служити се свима средствима за отварање рада на пут к Андријевици и Колашину. Напомиње, како је у прилог здравља Морачана и Васојевића при радњама и прије водио рачуна, и вели, да они могу с обзиром на климатске прилике њинога мјеста радити свуда, осим не у Бару и Виру.

Тошковић објашњује свој први говор, и уопште задовољан је с одговором Мин. Предсједника.

Прелази се на 5. тач. дневног реда.

Заступник мин. и грађевина, г. А. Радовић одговара на питање Лабуца Гојнића, односно уређења Вир-пазара.

Вели, да није крив министар грађевина, што су Црмичани због своје неслоге подигли Вир на неподесном и поплавном мјесту, док је за варош било много подеснијих. Истиче грађење пута Ријека-Вир, као и моста на Виру, на основу чега је стручна комисија испитивала висину моста, а тако и бенат на Виру, како би се заштитили становници од поплаве. Истиче техничка начела за прављење бената и другог, а тако и начин, како је дотична стручна комисија предочавала попледице при новоме раду, на основу чега је и онакав бенат подигнут. Обећаје, да ће се влада старати, да одреди изјесну своту за уређење и насапање Вира, али с помоћу исте општине, и то тек онда, кад се буду сложили Вирани за ово насапање, рушење и подизање неких кућа. Примјећује, што неки приговарају, да је он као пројектор овога рада учинио штету, за коју вели, он и одговара пред државом и појединцем, и то пред комисијом од капацитета, а не лајком.

Гојнић напомиње, како је у своме питању истакао Вир као центрум многих крајева, неуређен и унакараћен, са чиме је хтио упозорити министра, да регулише ову варош не само у корист њену, него у корист државе, што је мјерило културе и напретка; међутим вели, да закључује из говора министрова, као да је напао његову технику и стручност, што није. Изводи закључак, да је и сам министар признао, да је бентом унакажена варош, које би и сам лајк могао оцијенити. Објашњује, како је, куда и у колику корист требало бенат поставити. Надао се, вели, да ће министар обавезним радом и општинском помоћу ићи на уређење и поправку ове вароши, а за сувишно сматра истицање техничке комисије. Приговара министру, што истиче неслогу Црмичана и постанак Вира, напомињући, да би много старих ствари требало поправити, објашњујући, да, кад на овом мјесту не би био подигнут, да би то било у корист Турака.

Серд. Сава Пламенац упада у говор Гојнића, после чега улазе у изглед с непристојним ријечима, на основу чега је предсједништво закључило сједницу с тим, да се на идућој донесе скупштинска одлука, по којој ће се поменути казнити.

Сједница је закључена у 7 сати и 20 минута послје подне, а LXXXII. заказана за 7. о. мј. у 3 сата послје подне.

Секретари, Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

Предсједник Народне Скупштине, В. Шако Петровић

Руско-енглески споразум.

Овијех дана потписан је у Петрограду споразум између Русије и Енглеске. Вјековни противници, који су у више прилика један другом опасно конкурисали, склопили су споразум, за који је су-

ђено, да у недалекој будућности буде од великог значаја за међународне односе. Колико је данас познато, тим споразумом су регулисана за сад питања, која се односе само на Азију. Руски су се интереси у Азији често косили с енглеским, понајприје у Персији. Русија је свом силом настојала, да преко Персије изиђе на море, а Енглези су гледали да то на сваки начин спријече, с једне стране из чисто трговачких интереса, а с друге стране да Русију отклоне што даље од граница Индије. И Авганистан, који је кључ Индије, Русија и Енглеска су настојале, да за себе задобију, али у потоње вријеме је енглески утицај отуда готово истиснуо руски. Још су се сударили у источном Туркестану и Тибету, гдје је Енглеска за вријеме руско-јапанског рата послала „научну“ експедицију, која је увјерила (наравно оружјем) Далај Ламу, да се нема чему надати од Русије. Сва ова питања уређена су сад новим уговором, а како и докле, то ће показати будућност.

На остварењу овога споразума радили су још подавно кабинети у Лондону и Петрограду, а он бијаше горуће питање и прије рата на Истоку, кад су многи енглески политичари јавно признавали, да ће енглески посјед у Индији бити миран и сигуран, само кад се Енглеска споразумије са Русијом или Јапаном. Кад је још послје кримског рата Русија стала продирати свом жестином на Исток, у Енглеској се није тајило, да ће задњи њен корак бити у Индији и на слободном мору. Бенерал Скобелев имао је да води Русију до побједе. Енглеска је разумјела игру и бацила поглед на Јапан. Лорд Керзон, енглески подкраљ у Индији, приправљао је све, како би што спремније дочекао Русе. Спремао се војнички и дипломатски. Па ни послје Мукдена и Цушима није било мира у Лондону, јер су се бојали Русије, да се не препороди као оно послје Крима. Али потоњи унутрашњи политички догађаји у Русији увјерише мало по мало Енглеску, да Русија није њена најопаснија супарница на Истоку. Багдатска жељезница, њемачка банка у Техерану и нове парабродске везе између Хамбурга и Персиског залива забринуше Енглеску и откриће јој у Њемачкој праву, агресивну непријатељицу. И Русија и Енглеска имају највећег интереса, да закрче пут Њемачкој, која се користила највише њиховим непријатељством. Изгледаће можда чудно пријатељство Енглеске, али опортунистичка њена спољна политика вазда се руководила повременим државним потребама. Прије је могла да ослаби Шпанију у рату са Америчким Сједињеним Државама, па се с њом спријатељила; сада је осокотила Јапан и помогла му до побједе, па се умиљава Русији, јер није добро да јој сам Јапан стражари владавине у Азији.

Руско-енглески споразум није по свој прилици наперен против никога, али да се он склопи, склонули су Енглеску и Русију свакако и продирање Њемачке на Исток и јапански паназијатизам. Хоће ли тај споразум приближити те двије државе до искреног пријатељства, не може се знати, али отпочело је добрим путем и за дуго је времена укљоњен узрок рату, који је непрестано пријетио на Далеком Истоку.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(Двадесетпетогодишњица пјесника Константина Романова). 1. авг. о. г. навршило се 25 година књижевног рада руског пјесника Константина Романова, иза тога псеудонима крије се Велики

Књаз Константин Константиновић, предсједник царске Академије наука у Петрограду и главни начелник војно-учбених завода у Русији. Прва његова pjesма „Давид“ изишла је 1. авг. 1882. год. у књизи „Вјестник Европи“ и потписана скромним иницијалима „К. Р.“. Послије тога изишло је неколико pjesама у „Руском Вјеснику“ с истим потписом, које су скренуле пажњу на се. Године 1886. изишла је збирка лирских pjesама с истим иницијалима, а о њој се критика врло повољно изразила. Тек кад је 1889. год. изишло друго попуњено издање ове збирке, дознао је велики круг читалачке публике, да је автор тих pjesама Велики Књаз Константин Константиновић. Исте је године изишла друга збирка „Новије pjesни „К. Р.“. У трећем издању изишла је прва збирка г. 1889., а друга збирка у другом издању г. 1900. Те исте године изашао је и зборник свих pjesама К. Р. (1889.—1899.). Све збирке pjesама Великога Књаза симпатично је дочекала критика и читаоци, тако да је 1901. године приређена целокупна збирка.

(Српско Друштво за Дјечију Психологију у Биограду.) На првом годишњем скупу овог друштва одржаном у Биограду 4. августа о. г. а под предсједништвом г. Сретена Пашића, једногласно је донесена ова резолуција: Појимајући велику важност Дјечије Психологије за васпитање народне омладине и утврђивање школског рада у правцу васпитних идеала, први годишњи скуп чланова Српског Друштва за Дјечију Психологију у Биограду једногласно је одлучио, да су потребне ове мјере за њен развјат у нас:

1. Давање ма и најмањег броја часова у наставном плану учитељских школа за предавање ове психолошке гране и студирање дјете у вјжбаоницама;
2. Расправљање школских и домаћих теза из Дјечије Психологије у учитељским школама;
3. Обраћање веће пажње на учење бар једнога страног језика и употребу стране литературе из ове области у споменутих заводима;
4. Приређивање курсева на Универзитету из Дјечије Психологије;
5. Приређивање првог учитељског курса за усавршавање Дјечије Психологије у току или на крају 1907. 8. школске године по правилима, која би израдила друштвена управа и одобрио господин Министар Просвјете, давши материјалне могућности за одржање тога курса;
6. Добијање моралне и материјалне помоћи од Министарства Просвјете;
7. Бесплатна друштвена преписка;
8. Заузимањивост повјереника и чланова у придобијању нових чланова, приређивању скупова, предавања и забава у корист друштвене благајне;
9. Вриједноћа чланова у прикупљању претплате на друштвени орган „Гласник“;
10. Ступање у везу са свима сродним, домаћим и страним удружењима, и
11. Избор проблема и подјела рада по секцијама по плану, који би израдила друштвена управа и објавила у току идуће, 1907.—8. године.

(X конгрес српских земљорадничких задруга у Земуноу.) Савез српских земљорадничких задруга у Загребу приређује 4. и 5. о. мј. у Земуноу свој X. конгрес са овим распоредом рада:

Ушорак 4. септембра: У 9 сати прије подне: конференција изасланика српских земљорадничких задруга, на којој ће се расправити све тачке дневнога реда Главне скупштине Савеза и Главне скупштине Централне Касе.

У 3 сата послје подне: Посијело, на коме ће одржати:

1. пречасни господин Радослав Марковић, парох инђиски, своје предавање: „О заједничком арендирању и заједничком обрађивању земље у нашим српским земљорадничким задругама обзиром на досадање искуство, као и о начину, како да се обзиром на то искуство у будуће ради и поступа“, и
2. пречасни господин Стеван Михалчић, парох кишфалубски, своје предавање: „О сточарству“.

Сриједа 5 септембра: 1. Призивање Св. Духа у 8 сати прије подне;

2. Главна скупштина Савеза у 9 сати прије подне;
3. Главна скупштина Централне Касе у 10 сати прије подне.

За вријеме засиједања Конгреса приредиће Земунска Господарска Подружница изложбу воћа и гржђа, а Савез изложбу главнијих пољопривредних справа и алата. Обје ће те изложбе моћи сви посјетиоци по воли и у свако вријеме прегледавати.

(Новији српски приповједачи.) Ова књига, коју издаје српско академско потпуно друштво у Загребу, у корист оснивања српске академске мензе, изаћи ће за неколико недјеља из штампе. У књизи су заступљени ови писци: Св. Торовић (Теферич, Омерага, Богојављенска ноћ, Нов Ђердан); М. Будисављевић (На црном врху, Јаков Скенчић); Б. Станковић (Нушка, Наш Божић, У виноградима); Р.

Домановић (Данга, Не разумем); И. Биљико (На повратку с рада, На сунчаној жежи, Јока); П. Кочић (Јаблан, Мргуда, Кроз Маглу); М. Ускоковић Fragmenta vitae, Била једном..., Крај романа). Цијена је књизи 2 круне. Управа потпуног друштва нада се, да ће се књига с тако лијепом садржином, а издана у тако хуману цијелу, управо разграбити, пак се с тога упозорјују сви они, који би се хтјели на ту књигу претплатити, да се што прије обрате на „Српско академско потпуно друштво“, Загреб, Универза.

(Мемоари грофа Витеа.) Гроф Вите, бивши руски министар, штампа своје занимљиве мемоаре. Ово дјело, које је од великог интересовања не само за Русију и западну Европу, има и великог политичког значаја, јер обухвата период од 20 година његовог државничког рада. Његово дјело, како велe они који га знају, има велике важности за све земље, са којима је Русија имала односа због обилата материјала, тако да се у Европи ишчекује с великим нестрпљењем. Наши зналци руског језика задужили би свој народ, ако буду из ових мемоара превели бар оно, што се српског народа тиче.

(Српска Књижевна Задруга.) Под тим насловом почела је „Српска Књижевна Задруга“ да издаје свој службени лист, којим ће бити у вези са својим повјереницима и задругарима. Лист ће излазити према потреби 10—15 пута, у бројевима од 1½—2 табака, а штампаће се у 3000 примјерака и слаће се бесплатно повјереницима и оснивачима, као и мјесним читаоницама. У првом броју је позив на упис за XVI коло, извјештај о раду XIV. ред ове Скупштине, измјене правила „Српске Књижевне Задруге“, повјереници задругини за XVI коло. Уредник је листа благајник и тајник задругин.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

(Из Министарства Иностраних Дјела.) У Америци основало се акционарско друштво под именом „First Hungarian Oil and Mining Co“, које у својим огласима по американским и угарским листовима позива грађанство на упис својих акција, додајући у позиву, да ће друштво бити новчано потпомогнуто и од кр. угарске владе.

Овдашње аустро-угарско посланство својом нотом бр. 1385. од 11 септ. о. г. (по нов. кал.) извјестило је Министарство Иностраних Дјела, да је садржај тих огласа неистинит, јер друштво не ужива никакве помоћи од угарске државе, на основу чега се овим упозоравају и наши држављани, да се чувају од куповања тих акција.

(Балканска Изложба у Лондону.) Како смо извјештени, Балканска Изложба затвориће се 15. октобра ове год. Њена посјета може се рачунати, да је била врло повољна, јер према досадашњој целокупној посјети просјечно долази на дан 10.000 посјетилаца. Потоњих дана изложбу је посјетила и принцеза Велска, супруга енглеског престолonasљедника, и интересовала се за многе наше изложене ствари, нарочито за везове, ћилимове и друге ручне израде.

При свршетку изложбе образован је сад по предлогу лондонске трговачке коморе и стручни одбор за оцјену и награду предмета изложених на Балканској Изложби у Лондону. За предсједника тог одбора изабран је Сер Алберт Ролит и остали чланови су све стручњаци за поједине гране. Тако исто образован је и извршни централни одбор, коме је предсједник Г. Кремје Жавал, секретар г. Хартлеј, а чланови: за Црну Гору мис Дурхам, за Србију Др. Марко Леко, а за Бугарску г. Гинев. За диплому, којом ће се излагачи наградити, израђена су три нацрта: црногорски је нацрт израдио Петар Почек, српски Драгутин Инкјостри, а бугарски сликар Тачев. Ако се одбор не споразумије, који од та три нацрта треба примити, онда ће се сва три предати једном енглеском умјетнику у Лондону, да он по њима направи нацрт за диплому.

(Цетињско радничко друштво.) Ванредна скупштина „Занатлијског пјев-тамбурашког друштва“ одржана дана, 27. маја о. г. једногласно је ријешила, да се исто претвори у радничко друштво и прихватила је нова правила, која је Књ. Цр. Обласна Управа и потврдила.

(Из наше гимназије.) Ове недјеље извршено је у овдашњој гимназији уписивање ученика за шк. годину 1907/8. Послије свршених пријамних испита за I. разред, резултат је уписивања био овакав: у први разред примљено је 74 ученика; у други 31; у трећи 22; у четврти 25; у пети 18; у шести 28; свега је примљено 198 ученика. Осим тога полагаће овијех дана још 26 ученика поправне испите, те тако ће ове школске године у овд. гимназији бити свега 224 ученика.

Призивање св. Духа биће у понедјељак, 3. ов. мј., а редовна настава отпочеће сјутрадан.

(Почетак школске године.) У овдашњим основним школама почела је данас призивањем св. Духа нова шк. 1907/8. година.

(Из Дјечијег Сада.) Даје се на знање дјечијим родитељима и старатељима, да ће уписивање дјете у Дјечији Сад Велике Књагиње Милице Николајевне бити у понедјељник и уторник, 3. и 4. септембра о. г. од 9—12 сати прије подне и од 2—5 сати послје подне.

(† Поп Ђока Мијушковић.) У прошлу неђељу, 26. августа, умро је у Никшићу, Поп Ђока Мијушковић, окружни начелник у пенсији, у 79-ој години свог живота.

Поп Ђока, син чувенога попа Лазара Мијушковића, рођен је у Пјешивцима у селу Повији априла 1829. год. Рано фетинство провео је у Повији, растући и напајући се врлинама у школи живота, учећи се честитости и витештву, како у кући очиној и јуначком бравству Мијушковића тако и у храбром племену пјешивачком уопште.

Пошто је био научио нешто књиге код свог оца, дошао је да приучи на Цетињу као питомца пок. Владике Рада—Петра II, који га је послје и запоепо када му је било тек 18 година. Покојни Књаз Данило примио га је год. 1852. за перјаника, а те године се затворио с Војводом Мирком Петровићем у манастиру Острогу. Год. 1856. постао је књажев гардиста и у гарди је служио до 1862., а тад постане официр и као такав учествовао је у рату од те године у свима бојевима, који се одржаше на сјеверној граници Црне Горе. Храброшћу се истакао како тад тако и наредне 1863. год., када је био и тешко рањен. Године 1867. поп Ђока је постао командиром пјешивачким и на свима бојним пољанама, гдје је он командовао Пјешивцима, не само да је одржао раније добивену славу њихова оружја, но ју је подигао на виши степен, што му признају и његови Пјешивци и сви други.

Поп Ђока не бјеше само лични јунак и храбар и вјешт главар но и необично разборит човјек, свакад исправан у свом службеном послу а и добар познавалац духа и живота нашег народа, те је као на таквог, на њега године 1883. пао избор Господарев да буде старјешина округа Никшићског—постављен је тад за окружног капетана (начелника), коју је дужност поп Ђока обављао на задовољство и предпостављених и народа у Никшићском округу, који га је веома цијенио и поштовао.

Поп Ђока је начелниковао 10 година, а послје будући већ стар и као ратник од напора и претрпјених тешкоћа изнемогао отишао је у мир, али истом често је из тог мира потрзат и одређиван за важне државне и народне послове, које је свакад обављао како је само он могао. У сваком корисном и народном покрету био је међу првима, као што га нпр. видимо при оснивању Прве Никшићске Штедионице, која је у исто вријеме и први новчани завод у Црној Гори, у којем је поп Ђока био први предсједник управног одбора и то мјесто није напуштао док је сасвијем изнемогао, те је том напредном заводу толико користи допринио.

За свој рад поп Ђока је добио признање од сваког у нашој земљи, почевши од Господара и Његова Дома. Поред многих других одлиција његова су прса красили крст III степена Даниловог ордена и златна медаља Обилића, а Књаз и Његов Дом су му свакад указивали особиту пажњу, па тако су га и сад пред смрт похађали при болијести, а на пратији је у име Књажевског Дома био присутан Њ. Височанство Књаз Петар. Колико је пак народ цијенио и поштовао попа Ђоку, то се најбоље показало почашћу, коју му је при погребу указана од многобројног присутног свијета—његова је пратица била једна од највеличанственијих које су икад билале у Никшићу.

Покојни поп Ђока је на огњишту свом у свом пуном дому оставио лијепо породице—два сина: Лазара, предсједника Државног Савјета и Бошка, племенског капетана.

Бог да га прости!

(Прилог цркви св. Јована у Бајицама.) Одбор цркве св. Јована примио је овијех дана од г. капетана Ника Турова Мартиновића преко његова синовца Јована, који се налази у Америци на зараду, 200 круна као прилог поменутој цркви од ових прилагача:

а) Прилози Црногораца: Марко Иличковић и Лале Павловић по 10 кр.; Стево Милов Мартиновић, Стево Понов Мартиновић, Митар Савов Мартиновић, Марко Лукин Мартиновић и Јован Бошков Мартиновић по 26 кр..

б) Прилози Грка, који се налазе у истом мјесту: С. Кујуда 15 кр., П. Килберис 10 кр., К. Тријандофолопуло 2 кр., П. Зафалис и К. Панош по 5 кр.; Ф. Кастулић и Д. Туријом по 2 кр.; И. Кастулић 5 кр., Ј. Тилберис и Г. Тилберис по 2 кр.. У све кр. 200.

Осим ових 200 кр. примио је овај одбор од наше браће из Америке још слиједече прилоге: Божо Савов Мартиновић кр. 5, Илија Јокров Мартиновић кр. 2, Шоро и Митар Милов кр. 5., што са горњих кр. 200 чини свега кр. 212.

Ова ће сума бити основ за набавку плоча, којима ће се подножје наше цркве уредити.

Потписати одбор не може пропустити, а да именованим прилагачима у име своје и општине Бајичке овим путем не изјави најтоплију захвалност на њиховом племенитом и Богу угодном прилогу, молећи Свемогућега да се здраво и сретно, како сами жељели, поврате у своју домовину.

Бајице, 30./VIII 1907. Црквени Одбор.

(Објава за бираче на Цетињу.) Управа Општине вароши Цетиња издала је 28. августа о. г. под број 920—А—1907—19 ову објаву:

Објављује се грађанству цетињском, да је готов и Обласним Судом на Цетињу овијерен, списак правнијех бирача изборне вароши Цетиња за народног посланика, који ће се избор извршити 18. октобра 1907, за четворогодишњу скупштинску периоду: 1907., 1908., 1909. и 1910. годину према Указу Њ. Кр. В. Књаза Господара од 26. јула ове године—тач. II. (види Гл. Црногорца од истог дана, бр. 29.)

Поменути списак изложен је у канцеларији општинског суда вароши Цетиња, која је у улици Баја Пивланина под бр. 6.

Сваки грађанин (општинар) може прегледати у канцеларијским часовима, бирачки списак и видјети да ли је његово име ушло у списак, или неког другог ко има бирачко право, или пак некога ко то право нема, и према томе затражити исправку, — па се она тичала њега или кога другог.

Исправка се има тражити усмено или писмено код онијех, који су скисак саставили (заступник предсједника општине и три одборника), који ће у року од три дана донијети рјешење по дотичном предмету и предати га жалиоцу на даљу његову употребу (чл. 19. Изборног закона).

Само ће пмати право гласа на дан избора народнијех посланика онај, који је у бирачки списак уписан, — и послје 29. септембра ове године нема нико право тражити исправку бирачког списка, — па у њему не био уписан ко треба, или био уписан ко не треба (чл. 18. закона о изборима и распис Књ. Министарства Унутрашњих Дјела од 24. јула 1907. бр. 4354), с тога нека сваки то своје право потражи на вријеме, иначе нека себе криви ако га изгуби.

Заступник предсједника,
Саво Радуловић.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз, 27. авг. Потврђује се вјест, да у околини Казабланке по тражењу Кабила влада примирје.

Париз, 28. авг. Влада је примила депешу од генерала Дрида, у којој јавља, да је примирје продужио до вечерас, пошто марокански изасланици нијесу дошли у Казабланку, али да ће војне операције поново отпочети сјутра, ако изасланици не би дошли и покорили му се.

Биоград, 28. авг. Приликом јучерашњег рођендана Краљевића Ђорђа свечано је положен камен темељац за нов Скупштински Дом.

Хар, 29. авг. Потоња сједница арбитражне комисије усвојила је са 26 против 2 гласа предлог Енглеске, Француске, Америке и Њемачке односно оснивања међународног арбитражног суда. Против предлога гласала је Бразилија и Турска; а од гласања уздржали су се 15 држава, међу њима Русија, Црна Гора, Јапан, Данска и Персија.

Петроград, 29. авг. У Нижњем Новгороду појавило се 12 нових случајева колере, а у Јарославу 7.

Министарство мрнарнице бави се питањем о грађњи 4 нова ратна брода, сваки од 21.000 тона.

Цариград, 29. авг. Порта је поново тражила од патријархата, да се драмски митрополит опозове, иначе ће га влада силом из Дrame изагнати.

Софија, 29. авг. Овамо је стигао Велики Књаз Владимир Алексан-

дровић са супругом и сином, да у име цареве присуствује свечаности открића споменика цару Александру II.

Хангове, 30. авг. Царски брод „Штандарт“ ударио је о један гребен близу Хорше. Из Ревела допловио му је у помоћ други брод. Царска породица остала је на броду.

Софија, 30. авг. Једна депутација руских бораца из год. 1877., састављена из војника свијех чинова, стигла је овамо да присуствује освештању споменика Цара Ослободиоца. Дочек је био срдачан. Књаз је примио изасланике депутације.

Петроград, 30. авг. У Нижњем Новгороду појавило се осам нових случајева колере, у Смоленску четири, а у Ярославској губернији тридесет.

Софија, 31 авг. Данас је било откриће споменика Цару Ослободиоцу у присуству Великог Књаза Владимира, његове супруге и сина, Књажевске породице, дипломатског кора, руске војне депутације и многобројног народа. Измијењени су најсрдачнији говори између Књаза Фердинанда и В. Књаза Владимира. Народ је руске госте одушевљено поздрављивао. Ред свуда влада.

Петроград, 31 авг. Царска породица пријешла је са брода „Штандарт“, који је оштећен, на брод „Азија“. Њихова Величанства налазе се у најбољем здрављу.

Петроград, 1. септембра. Из Хелзингфорса јавља се, да је стање царског брода „Штандарта“ непромијењено. Ронци раде на искрцавању брода, а десет пумпа одстрањују воду из машина. Стрес у часу кад је брод набио, био је толико јак, да су се и казани од машина са својих мјеста макли. Царски пар пријешао је са брода „Азија“ на брод „Александрија“. Вријеме је тихо.

СПИСАК СТРАНАЦА

приспјелих на Цетиње од 25. до 31. августа 1907. год.

Гранд Хотел: Др. Ј. Вертес из В. Бечкерек; Ј. Радонић, прив. из Алибунара; И. Ловизер, прив. из В. Бечкерек; Др. Мерсер, прив. из Лондона; Др. Ј. Ретенбахер, свештеник из Линца; П. Баре, професор из Париза; Б. Хениг, с госпођом трговац из Брина; Ј. Најман с госпођом, инжињер из Прага; Ј. Петрик, инжињер из Прага; Ф. Маки, инжињер из Прага; О. Хирш, судија из Елберфелда; К. Милер, судија из Минхена; О. Милер, судија из Граца; А. Сенаршон са кћером, универз. професор из Лијежа; Др. В. Бенкисер, прив. из Карлсрухе; Ђ. Јосимовић, новинар из Беча; Др. А. Дабиновић, правник из Трста; К. Ендрес, чиновник из Беча; Е. Ставицки, прив. из Граца; Р. Вихарт, архитект из Беча; Х. Колер, чиновник из Беча; Др. Фишлер, лекар из Хајделберга; П. Берберовић с породицом, цоморски капетан из Трста; Др. Ј. Кноц с госпођом, чиновник из Инсбрука; гђа Паун са кћером, из Белгије; Н. Макаревић, чиновник из Петрограда; К. Бон, чиновник из Будимпеште; Ј. Алертсхамер, трговац из Беча; П. Лепау, чиновник из Париза; К. Брансбергер, прив. из Граца; гђа М. Морача, учитељица из Сарајева; гђа Ј. Пушибрк, учитељица из Сарајева; М. Прешолд, чиновник из Карлсбада;

Хотел Рајнвалд: Ј. Вечерни, инжињер из Прага; Е. Алтколер, инжињер из Крањске; Ј. Хубер, професор из Градишке; Ј. Халтерман, чиновник из Херцогенбурга; Др. К. Бем, лекар из Бамберга; Е. Сафрос, инжињер из Љубљане; Ј. Триммер с госпођом, чиновник из Прага; Ј. Таубер, трговац из Беча; Ј. Теар, чиновник из Минхена; Е. Кам с госпођом, чиновник из Минхена; Ф. Мареш, трговац из Брина; И. Ратковић, трговац из Цариграда; К. Молер, чиновник из Прага; Ф. Фишлер, чиновник из Прага; Е. Бег с госпођом, посједник из Беча; К. Јуршл, судија из Љубљане; Е. Јурба, чиновник из Ческе; Ф. Морел, чиновник из Саксонске; Е. Корниц, инжињер из Беча; Ј. Туртенбах, инжињер из Беча; Ј. Шофелд, чиновник из Дрезде; А. Хубер, чиновник из Цириха; А. Кромби, ученик из Скадра; В. Машолијевић, трговац из Будимпеште; Р. Фишл, ученик из Будимпеште; А. Рацок, ученик из Будимпеште; Ј. Бокслар с госпођом, трговац из Бриндизи.

Званични огласи

ОБЈАВА

У недељу 9. септембра т. год. Министарство војно, давати ће на инканат израду војничких кошева, од 50 метара дужине и 2 метра ширине, у Никшићу и Подгорици.

Цио материјал, рад, као год и кров од лучевих штица, бити ће подизмачев.

Лицитанти треба своје понуде, да поднесу доље именоватим командама реченог дана у 10 сати изјутра у запечаћеним писмима означивши у истима најнижу цијену. Подробни услови, план и објашњења могу се добити у команди војног стана у Подгорици и у команди Никшићске бригаде у Никшићу, сваког радног дана за вријеме канцеларијских часова, у којим командама одржаће се поменути инканат на означено вријеме.

Број 2526. Из Административног Одјељења Министарства Војног, 21. августа 1907. Цетиње. 2,2

ОБЈАВА

Поштанско-Телеграфском Одјељењу потребно је за поштанске штале за 1908. годину: 175,000. килограма зоби и 110,000. килограма сијена, које ће се количине издавати према распореду Одјељења, почињући од мјесеца јануара 1908. год.

Одјељење ће у својој канцеларији држати јавну лицитацију на 15 септембра до подне.

Лицитанти морају положити кауцију од 10,000. круна. Првијенство ће имати онај закупца, који, уз једнаке цијене, понуди Одјељењу и најповољније услове за распродају неутрошене хране, у случају да се начин преноса поште и путника промијени у току године.

Број 5221. Из Канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 23. августа 1907. Цетиње. 2,3

ОГЛАС

Поштанско-Телеграфско Одјељење издаје под закуп пренос поште и путника посредством аутомобила на путевима између: Цетиња—Котора, Цетиња—Подгорице—Никшића, Подгорице—Плавнице, Цетиња—Ријеке—Вира—Бара—Пристана и Бара—Улицња.

Ко жели конкурисати нека се пријави са својим понудама најдаље до 15 новембра тек. год., по стар. кал.

За подробније услове може се свако обратити канцеларији Одјељења.

Страним капиталистима дозвољено је такође конкурисати.

Број 5198. Из канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 23. августа 1907. год., Цетиње. 2,5

ОБЈАВА

Обласном Суду у Подгорици, потребно је шездесет метара дрва за огрјев својих одјељења и истражног затвора, у течају ове и 1908. године.

Ради набавке горње количине дрва, држаће се јавна лицитација у канцеларији Обласног Суда, на дан 5. септембра т. г. у 9 сати прије подне и 3 послје подне.

Позивају се сви они, који желе лицитирати, да се у означено вријеме пријаве лицитације ради, а услови уговора могу се проучити у канцеларији Обласног Суда, за вријеме канцеларијских часова.

Број 2119—VII—1907—68. Из Канцеларије Обласног Суда, 11. августа 1907. Подгорица, 2,2

ОБЈАВА

Према ријешењу господина Министра Унутрашњих Дјела од 11. маја ове год., број 2817 — од 1. октобра ове године, по нов. кал., отпочеће се са белгијским поштама упутничка поштанска и телеграфска служба, по одредбама међународне конвенције, са истим условима, као за досадању службу, са свијема страним земљама, са којима се ради у франковној вриједности.

Измјена је само у томе, што ће се бројеви од 70 до 79 и од 90 до 99 писати како слеђује:

70=septante, 90=nonante,
71=septante et un, 91=nonante et un,
72=septante-deux, 92=nonante-deux,
и т. д. и т. д.

Број 5323. Из Канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 27. августа 1907. год. Цетиње. 1,2

Службени огласи.

СТЕЧАЈ. — Ријешењем Обласног Суда на Цетињу, од 25. јуна 1907. год. број 1572—IV—1903—341, — отворен је стечај над имовином Митра Петрова Бојанића из Брежина, услед чега се позивају његови дужитељи, да до 1. октобра ове године поднесу капетанском суду на Корнету, чиста своја дужења, поткријепањена доказима.

Послије реченог дана ничије се потраживање неће усвојити.

Цетиње, 18. августа 1907. год.
Књ. Обласни Суд
За вршиоца дуж. предсједника судија
Р. 71, Бр. 373, 2,3 М. Вукчевић

ОГЛАС. — Износи се на јавну продају доље описана непокретност Риста Бојовића из Колашина, за намир дуга због грађења цркве Меденичке на црквини.

Непокретност је процијењена круна 2400 — продаја ће се извршити у канцеларији општинског суда у Колашину. За продају одређују се три рока: први на 20. септембра, други на 20. октобра ове год., а трећи на 20. јануара 1908. године у 3 сата послје подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10 % од процијењене вриједности.

Позивају се они те имају на непокретност, какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду, прије почетка прве продаје. Опис непокретности:

Пет рала оране земље, у подграђу ове вароши, и на врх исте земље кућа једнокатна, дугачка метара 7. и 30. цм., а широка 4. и 50. цм., садржи двије камаре и један портик мали, лијепо израђена сламом покривена, саграђена од мулегина, под истом се налази једна магаза саграђена од зида.

Непокретност граничи: од истока путем, који иде између земаља Бошковића и Бојовића, од сјевера земљом Јевта Бошковића и Ђорђија Станића, од запада земљом Алексе Булатовића и комуном, а од југа земљом Божа Јовановића. На истој се земљи налазе двије гомиле крша, на поменутој земљи код куће, налази се и 17 коријена шљива и двије јабуке.

Број 370—IV—1907—78.
У Колашину 22. августа 1907. год.
Општински Суд
Предсједник
Р. 260, Бр. 380, 1,1 Кап. Мијат Ј. Реџић

Приватни огласи

ОГЛАС. Продаје се из слободне руке кућа (кафана) у улици Баја Пивљанина, број 15., која се зове кафана попа Васа и граничи се од: Запада улицом Баја Пивљанина, од југа кућом Ђ. В. Књаза Мирка, од сјевера до куће Иване Косијерске и од запада до Антона Рајнвана. Ко има жељу да ову кућу—кафану купи, нека се обрати на насљедника пок. попа Васа, Ивана В. Поповића, судију из Зајчара—Србија.

Р. 72, бр. 347, 4,5.

КУПУЈЕМ сваковрсне поштанске марке; цијене повољне.
J. Neupauer
Р. 11, бр. 346, 4,20 В. Šikloš—(Hongrie).

ОГЛАС. Потписати као преставник највећег енглеског поморског парабродског друштва „Cunard Linie“, јављам заинтересованом путничком свијету, да сам ступио у већу са реченим друштвом, и да вршим експедицију путника за Сјеверну Америку.

Параброди овога друштва, снабђивени су: безжичном телеграфијом, штампаријама, апотекама, лекарима, електричним осветљењем и свим осталим удобностима. Путовање са овим друштвом траје само једанајест дана, пет дана жељезницом и шест дана морем, до Њу-Јорка. Осим овога друштвени параброди полазе из Трста за Њу-Јорк, сваких 15 дана. — Ова је линија много јефтинија, а путовање траје само *десетнајест дана*.

Сваки путник по жељи, може засебно себи живот и уложени новац осигурати. Реченом друштву услед живог саобраћаја и свих удобности, којих путник на парабродима ужива, неможе ниједно парабродско друштво конкурисати.

За путне карте, обрати се **Трипу Ивановићу**, агенту лоидовог поморског парабродског друштва у **Котору**.

Р. 134, Бр. 381, 1,8

Хрватска

песка?

ли

Шљунка, разбијеног камена, шљаке? Хоћете ли да те готово безвредне продукте претворите у злато? Онда фабрикујте, по моме методу и патенту, од цемента и песка:

КАМЕНЕ ЗА ЗИДАЊЕ ЦРЕП ЗА КРОВ ПЛОЧЕ

Потребне комплетне справе продајем врло јефтино. Само ручни рад. Нису потребне никакве машине. Сви обавештаји и проспекти бесплатно.

БОТНИЧКО ВЕЊЕЊЕ, фабрика специјалних машина, Halle a. S. Kirchstr. 19. Заступник за Србију и Бугарску је г. Паја Николић, у Земуну. Број 163. П. п. (11—26)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Свима онима, који у нашој великој жалости учествоваше, приликом смрти нашега никад непрежаљеног сина, односно брата, ђевера, синовца

† МИЛОВАНА ЦАМБАСАНОВИЋА

којега нам неумитна смрт послје двогодишњег боловања 25. јула ов. год. отрже у 24 год. свога живота.

Вјечита благодаоност г. г. министру просвјете Ј. Пламенцу, надзорнику Милану Цемовићу, секретару министарства иностраних дјела Илији Вулету, телеграфистима: Душану Церовићу, Петру Шкеровићу, који нам телеграфично учествоваше.

Хвала директору Пљеваљске гимназије г. г. Ђоку Пеановићу, управ. Стефану Самарџићу, Паши Барјовићу, Филипу Бурашковићу и др., који нам писмено учествоваше.

Хвала г. Види П. Тошића, чиновништву и грађанству вароши Жабљака, који покојника за вријеме боловања надгледаше.

Особита хвала сродницима, кумовима, пријатељима Тепчанима и другим племенцима, који на глас смрти покојникове дођоше, тијем нама тугу и жалост ублажише, а покојника до вјечне куће испратише.

Поново свијема вјечито захваљујемо. Тепца.

Ожалошћени: отац: (Шуле) Никола; мајка: Јелица; браћа: Пејо, Милић, Милан, Јован; снахе: Анђа, Божана, Мара; стрица: Милица Цамбасановић.

Р. 153, Бр. 379, 1,1

На изјављеном нам сучешћу од стране наших пријатеља и познаника, приликом преране смрти нашег непрежаљеног сина

† ДУШАНА

најтоплије благодаримо свима. Цетиње, 26. августа 1907.

Ожалошћени: родитељи: Илија и Даница Вулету са осталом родбином. Р. 34, Бр. 382, 1,1